

MATKAN HIILIJALANJÄLKI

Taulukossa näkyy eri kulkutapojen hiilijalanjälkiä. **Laskekaa ryhmän jäsenten koulumatkojen tai muun sovitun matkan hiilijalanjälki taulukon avulla. Pohtikaa sitten yhdessä, miten sitä voisi pienentää.** Kertokaa ohjaajalle myös perustelut.

Liikkumistapa	Hiilidioksidipäästöt grammoina kilometriä ja henkilöä kohti
Kävely ja pyöräily	0
Mopo	68
Linja-auto	63 (kaupunkibussi) 47 (kaukoliikenteen bussi)
Raitiovaunu, juna tai metro	0 (ajettaessa, sähkönkulutus- tuksen päästöt puolestaan riippuvat sähkön tuotantota- vasta)
Henkilöauto (benssiini tai diesel)	94
Henkilöauto (sähkö)	0 (ajettaessa, sähkönkulutus- tuksen päästöt puolestaan riippuvat sähkön tuotantota- vasta)

TUOTTEIDEN VESIJALANJÄLKI

Tuotteiden valmistamiseen menee paljon vettä. Tätä tuotteen kasvatukseen, tuotantoon ja jalostukseen kulutettua vettä kutsutaan tuotteen vesijalanjäljeksi tai piilovedeksi. Esimerkiksi farkkujen valmistamisessa vettä menee puuvillan kasvattamisen lisäksi mm. kankaan valmistamiseen ja värjäämiseen.

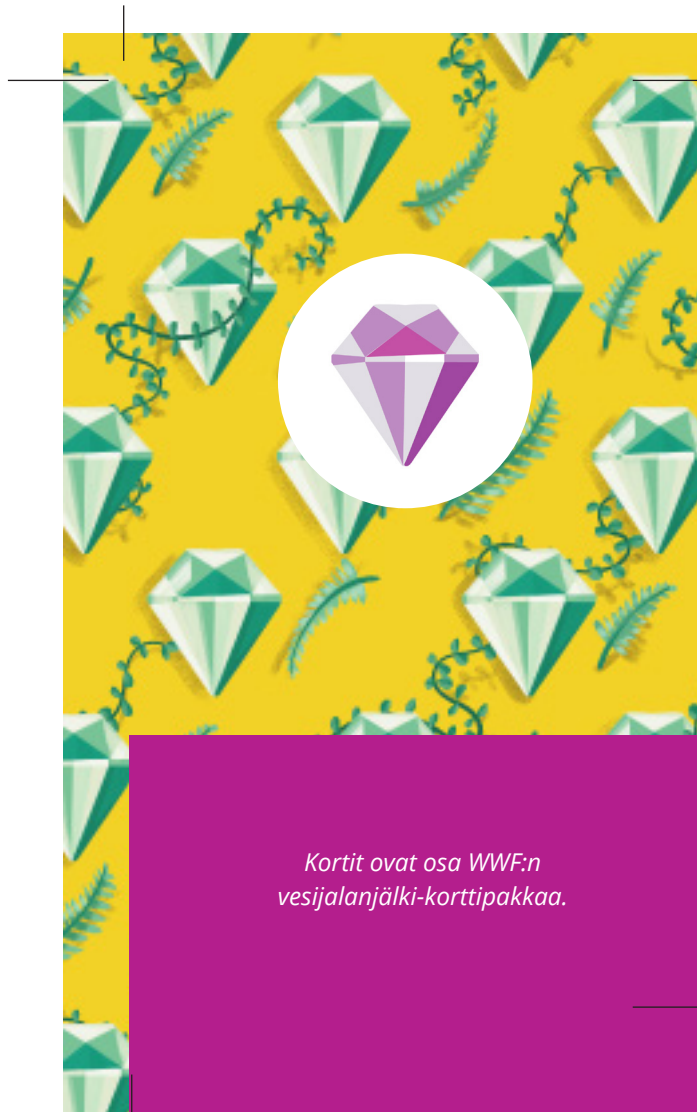
Pakassa on kuusi korttia, joissa on tuttuja tuotteita ja kuusi korttia, joissa on kunkin vesijalanjälki 100 grammaa tuotetta kohden. **Tehtävänä on järjestää tuotteiden vesijalanjäljet pienimmästä suurimpaan.** Laittakaa ensiksi vesijalanjälki-kortit pienimmästä suurimpaan ja sitten päätelkää, mihin järjestykseen tuotteet tulevat vesijalanjälkien viereen.

TEMPAISTAAN MUUTKIN IHMISET TOIMIMAAN!

Keksikää ympäristötempaus, jonka voisitte järjestää leirillä tai koulussa. Kirjoittakaa lokikirjaanne vastaukset ainakin näihin kysymyksiin.

- Mihin teemaan tempaus liittyy?
- Kenelle tempaus järjestetään?
- Mitä tempauksella tavoitellaan?

*Kortit ovat osa WWF:n
vesijalanjälki-korttipakkaa.*

© JUSTUS MENKE / UNSPLASH

Naudanliha

1 540 litraa /100 g

© DAN RUSSO / UNSPLASH

Sianliha

598 litraa /100 g

© MONIKA GRABKOVA / UNSPLASH

Peruna

28 litraa /100 g

© THOAN GO / UNSPLASH

Riisi

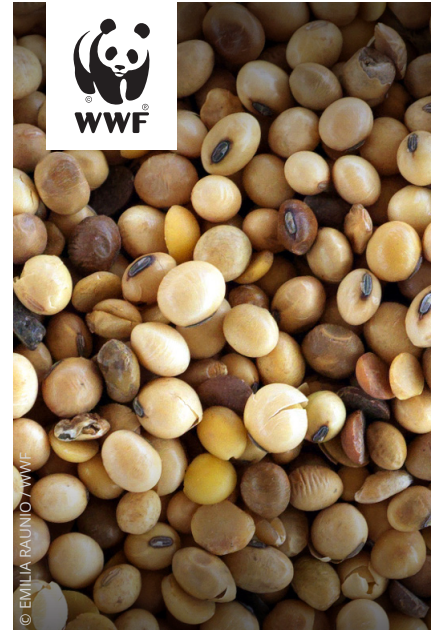
249 litraa /100 g

© LEE VUE / UNSPLASH

Juusto

506 litraa /100 g

© EMILIA RAUNIO / WWF

Soijapapu

180 litraa /100 g

506 litraa / 100 g

28 litraa / 100 g

598 litraa / 100g

180 litraa / 100 g

1 540 litraa / 100 g

249 litraa / 100 g

© Shutterstock

LUOMUTOMAATTI-MOZZARELLAPIIRAKKA, purjo-paprika-oliivisalaatti, luomumaitoa

Juuston ilmastovaikutukset ovat suuret, kuten muidenkin eläinperäisten tuotteiden. Niiden tuottamiseen tarvitaan myös paljon maa-alaa. Luomutuotannossa ei käytetä kemiallisia lannoitteita eikä torjunta-aineita ja eläinten olot ovat tehotuotantoa paremmat.

© Antti Haavisto / WWF

NYHTÖKAURA-MAKARONILAATIKKO, kaalisalaatti ja vettä

Nyhtökaura on hyvä proteiinin lähde, joka on valmistettu kaurasta ja pavuista. Niiden viljelyyn tarvitaan vain vähän maapinta-alaa ja tuotannolla on eläinperäisiin tuotteisiin verrattuna pienet vesistöjä rehevöittävät vaikutukset. Talvella kannattaa suosia hyvin säilyviä vihanneksia kasviuonevihannesten sijaan.

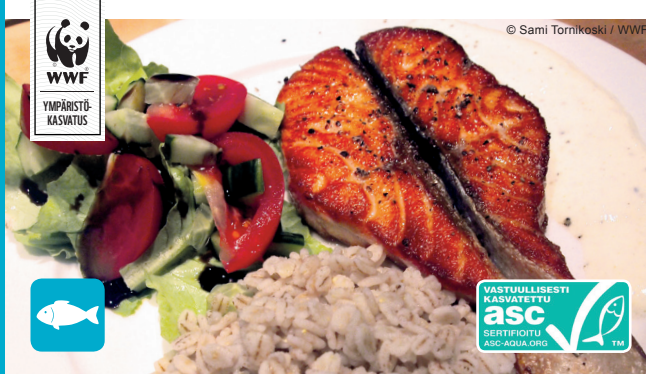

© Apetit Ruoka Oy

LIHAMAKARONILAATIKKO sika-nautajauhelihasta, tomaatti-kurkkusalaatti, leipä ja maitoa

Liharuoan ympäristövaikutukset ovat moninkertaiset kasvisruokaan verrattuna. Samasta annoksesta voi valmistaa ympäristön kannalta paremman vaihtoehdon korvaamalla liha soijarouheella. Kasviuonekasvisten ympärivuotinen tuotanto aiheuttaa suuria ilmastopäästöjä.

© Sami Tornikeski / WWF

LOHIMEDALJONKI ASC-SERTIFIOIDUSTA LOHESTA, ohralisäkettä ja kasviksia, vettä

ASC-sertifioitu kala on kasvatettu tavanomaista kalankasvatusta ympäristöystävällisemmin. Ohralisäke on ympäristöystävällinen vaihtoehto riisille, sillä ohran viljely vaatii vähemmän vettä ja aiheuttaa vähemmän ilmastopäästöjä.

© Shutterstock

BRASILIALAINEN NAUDANLIHAPIHVI, kermakastike, ranskalaiset perunat, kurkku-tomaattisalaatti, appelsiinimehua

Brasilialainen lihan tuotanto vaatii paljon pinta-alaa ja tuhoaa arvokkaita elinympäristöjä, kun metsiä raivataan uusien laitumien tieltä. Kasviuonekasvisten ympärivuotinen tuotanto aiheuttaa suuria ilmastopäästöjä.

ATERIAN HIILIJALANJÄLKI

Ruoantuotanto tuottaa ilmastopäästöjä. Suurin osa päästöistä tulee alkutuotannosta eli syötävien kasvien ja eläinten rehun viljelystä sekä eläinten kasvattamisesta.

Tehtäväne on järjestää viisi ateriaa hiilijalanjäljen mukaan pienimmästä suurimpaan. Korttipakassa on viisi ateriakorttia ja viisi korttia, joissa on kussakin yhden niistä hiilijalanjälki. Laittakaa hiilijalanjäljet pienimmästä suurimpaan ja päätelkää sitten, mihin järjestykseen ateriat tulevat hiilijalanjälkien viereen. Tiedätekö, mikä selittää aterioiden välisiä eroja?

Kortit ovat osa WWF:n Pallon paras ruoka -peliä, jonka avulla voi keskustella esimerkiksi ruoantuotannon hiilijalanjäljestä sekä ruoantuotannon vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen ja ihmisoikeuksiin.

**ATERIAN
HIILIJALANJÄLKI
0,3 KG
annosta kohden**

**ATERIAN
HIILIJALANJÄLKI
1,2 KG
annosta kohden**

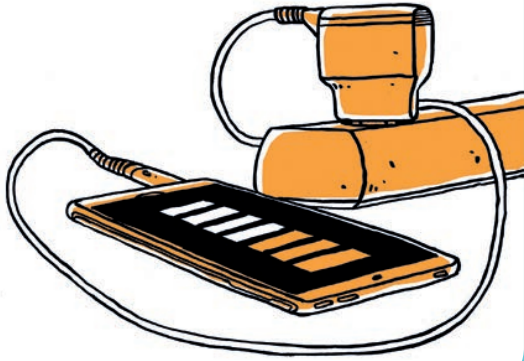
**ATERIAN
HIILIJALANJÄLKI
0,7 KG
annosta kohden**

**ATERIAN
HIILIJALANJÄLKI
3,8 KG
annosta kohden**

**ATERIAN
HIILIJALANJÄLKI
9,0 KG
annosta kohden**

**puhelimen lataaminen
1 h**

© HETA HAPPONEN / WWF

**10 min
lämmin suihku**

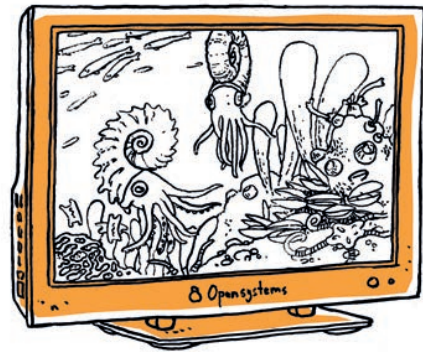
© HETA HAPPONEN / WWF

**1 l vettä
kuumennus kiehuvaaksi
vedenkeittimellä**

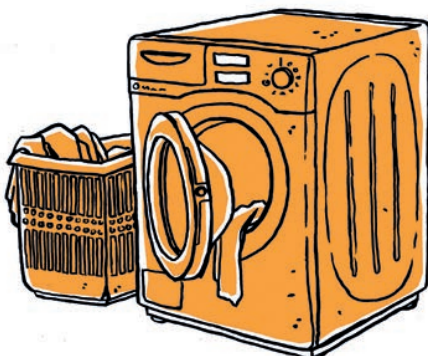
© HETA HAPPONEN / WWF

**television katsominen
5 h**

© HETA HAPPONEN / WWF

**pyykkien hienopesu
40 asteessa**

© HETA HAPPONEN / WWF

0,005 KWH

4,5 KWH

012 KWH

0,5 KWH

0,6 KWH

MIKÄ LAITE KULUTTAA ENITEN ENERGIAA?

Tarvitsemme energiaa moniin arjen toimintoihin. Erilaiset laitteet ja eri asioiden tekeminen kuluttavat kuitenkin eri määrän energiaa. Viekö viiden tunnin elokuvamaraton vai kymmenen minuutin lämmin suihku enemmän energiaa?

Pakassa on viisi korttia, joissa on tutuilla laitteilla tehtäviä toimintoja ja viisi korttia, joissa on kussakin yhden toiminnon viemä energia. **Tehtävänne on järjestää toiminnot energiankulutuksen mukaan pienimmästä suurimpaan.** Laittakaa ensin energia-kortit suuruusjärjestykseen ja päätelkää sitten, mihin järjestykseen toiminnot tulevat niiden viereen.

*Kortit ovat osa WWF:n
energiansäilytys-korttipakkaa.*